

ŠIRENJE POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

NAČINI ŠIRENJA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

- načini širenja poljoprivrednih površina:
  - navodnjavanje
  - krčenje šuma
  - isušivanje močvara i zaštita od poplava
  - oduzimanje od mora (polderi)
- Europa je jedini kontinent koji je u zadnjih 40 godina **smanjila broj obradivih površina** (za 9%)
- najveći potencijal za širenje novih površina – subsaharska Afrika i bazen rijeke Amazone
- Aranski otoci (Irska) – kameniti otoci pretvoreni u plodno tlo nanošenjem morske trave i pijeska

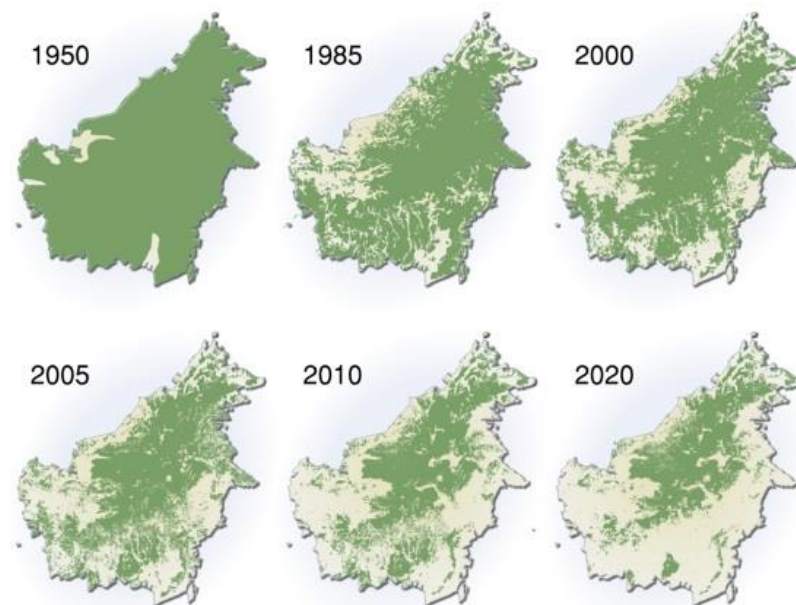

KRČENJE ŠUMA - DEFORESTACIJA

- stoljećima najvažniji način stvaranja novog obradivog tla
  - oranice i rančevi, pašnjaci, plantaže šećerne trske, banane, kave, gumovca i kakaovca
- krčenje stvara kisela, isprana i tla siromašna mineralima
- danas je krčenje u nekim zemljama **zakonom zabranjeno** (UK, Australija)
- **paljevska poljoprivreda** (metoda „sruši i spali“) – tlo koje se dobije ovom metodom je **slabo**, pa nakon nekoliko godina iskorištavanja **napušta se i počinje se krčiti novi dio** (nakon toga se koristi za ispašu) – primjer Madagaskar i Borneo

PALJEVINSKA POLJOPRIVREDA

DEFORESTACIJA BORNEA

PALJENJE ŠUME NA MADAGASKARU

NAVODNJAVANJE

- **navodnjavanje** – dovođenje vode umjetnim putem na poljoprivredne površine
- 2 načina na koja djeluje navodnjavanje na poljoprivredne površine:
  - **širi obradive prostore**
  - utječe na značajan **porast prinosa**
- bez navodnjavanja ne bi bile moguće velike potamske civilizacije: Babilon, Egipat, indijska, majanska i kineska civilizacija
- **gotovo 70% navodnjavanih površina nalazi se u Aziji** – najviše sjeverna Indija i Pakistan (Ganges i Ind), Kini (Huang He i Chang Jing)
- Afrika samo 5%
- **metode navodnjavanja**: potopiti cijelo polje (lakša metoda), korištenje cijevi („kap po kap“) i prskanje mehaničkim prskalicama (modernije metode)
- **izvor navodnjavanja**: podzemne vode, rijeke, jezera, otpadne vode i desalinizirana voda (Izrael)
- **rizik kod navodnjavanja**: pretjerano iskorištavanje jezera, zagađivanje i zaslanjivanje tla – primjer **Aralsko jezero**

NAVODNJAVANJE POLJA RIŽE (POTAPANJEM POLJA)

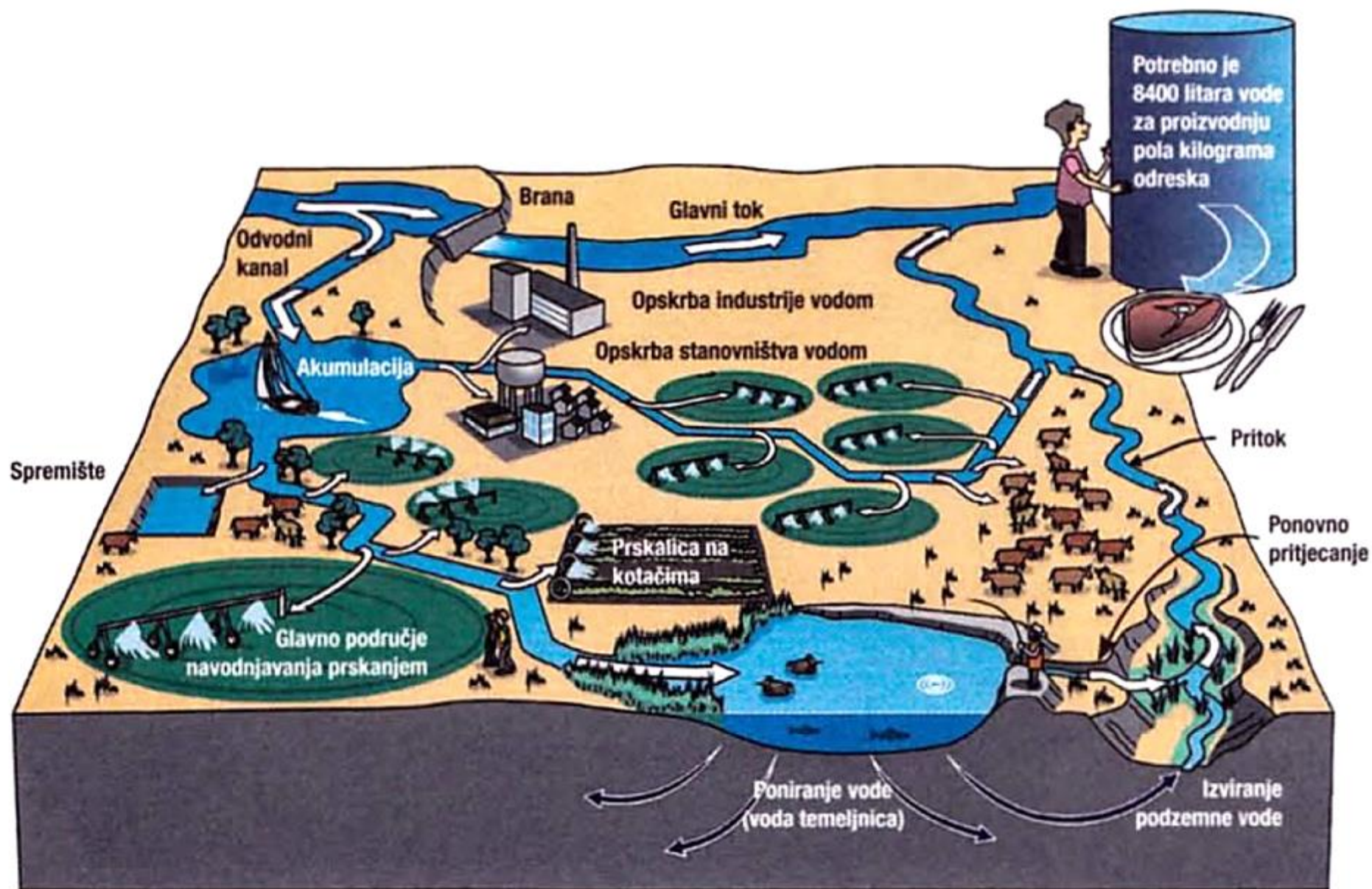

y – September, 1989

Aralsko jezero

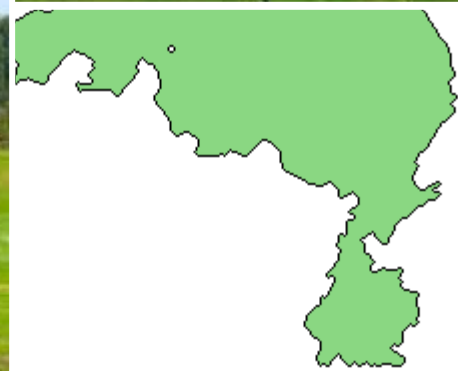

ISUŠIVANJE I ODVODNJA

- isušivanje močvara, vlažnih tala i plitkih mora
- isušivanje može utjecati na zaštitu od poplava, zdravlje stanovništva (uništavanje malarije), gradnju naselja, dostupnost pitke vode...
- **zemlje poznate po isušivanju:**
  - Nizozemska – **polderi**
  - Bangladeš – nadzor poplava
  - Indonezija – močvare
  - Egipat i Pakistan – nadzor odvodnjavanja i slanoće tla
  - Hrvatska – isušivanje delte Neretve
- **polderi** – plodni posjedi ispod razine mora – **Delta projekt** iz 1986. – **više od 20% površine zemlje** dobili isušivanjem mora (Nizozemska)
- poldere u manjoj mjeri stvaraju Belgija, Njemačka, Poljska, UK, SAD, Singapur, Maccao, Hong Kong i Tokio

DELTA NERETVE